

УДК 811.112.2'81'37

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-3-22>**Мирослава ЛИСАК,***orcid.org/0000-0002-9109-1635**аспірантка кафедри германської філології та перекладу**Київського національного університету імені Тараса Шевченка**(Київ, Україна) miri_lysak@ukr.net*

МЕТАФОРИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ІМЕННИКОВИХ КОМПОЗИТІВ ІЗ СОМАТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ МАС-МЕДІА (НА ПРИКЛАДІ ПУБЛІКАЦІЙ, ПРИСВЯЧЕНИХ ДОНАЛЬДУ ТРАМПУ)

Іменникові композити із соматичним компонентом (ІКСК) збагачують лексичне наповнення мас-медійних публікацій за рахунок своєї креативності й компактності, вони фіксуються в текстах різної тематики: присвячених спорту, культурі, політиці, здоров'ю, економіці. У зв'язку з антропоцентричною моделлю мислення людині властиво категоризувати навколишнє середовище за своєю подобою, саме за допомогою мови можна або створити сприятливе середовище для існування будь-якої лінгвоспільноти, або цілковито знищити його. Іменникові композити із соматичним компонентом, з одного боку, є проявом антропоцентризму в мові, з іншого боку, вони дають змогу критично поглянути на довілля та використовуються в сучасних мас-медійних текстах як потужна зброя, спрямована на зміцнення чи руйнування іміджу, здійснення оптимального прагматичного впливу на читача, формування позитивного чи негативного ставлення до певних подій.

Розвідку присвячено висвітленню семантичних особливостей переосмислених іменникових композитів із соматичним компонентом у німецькій мові, а саме розглянуто метафоричне і метафтонімічне перенесення в межах розвитку їх полісемії, визначено формування маніпулятивного впливу, який досягається авторами медійних повідомлень за допомогою таких лексем. Джерелом емпіричного матеріалу стали публікації, присвячені Дональду Трампу (2016–2021). Дослідження спирається на класичні методи дослідження лексичної семантики (компонентний, контекстуальний аналіз), структурний метод (трансформаційний аналіз, аналіз за безпосередніми складниками), прагмалінгвістичний аналіз. Отримані результати узагальнено за допомогою елементів кількісного аналізу. До уваги взято також новітні підходи до формування екологічного мовного середовища в межах еколінгвістичної парадигми. Досліджені ІКСК (як усталені, так і зовсім інновативні), відповідно, розглядаються як елемент формування позитивного чи негативного мовного середовища в медіапросторі. Доведено, що цей давній проширок лексики завдяки активному використанню в новому вимірі мас-медійного спілкування отримує нові вектори семантичного розвитку і стає не стільки типовим для німецької мови явищем оновлення лексики, скільки проявом семантичної інновативності мовлення.

Ключові слова: іменниковий композит, соматичний компонент, метафора, метафтонімія, мас-медіа, семантика, прагматичний ефект.

Myroslava LYSAK,*orcid.org/0000-0002-9109-1635**Postgraduate Student at the Department of Germanic Philology and Translation**Taras Shevchenko National University of Kyiv**(Kyiv, Ukraine) miri_lysak@ukr.net*

METAPHORIC BASIS OF THE COMPOUND NOUNS WITH A SOMATIC COMPONENT IN THE GERMAN MASS MEDIA (EXEMPLIFIED BY THE PUBLICATIONS ABOUT DONALD TRUMP)

Compound nouns with a somatic component (hereinafter CNSC) enrich the lexical content of mass media publications because of their creativity and compactness, they can be found in texts on various topics: sports, culture, politics, health, economics. Due to the anthropocentric model of thinking, people tend to categorize the environment according to their likeness, it is the language that either creates a favorable environment for the existence of a linguistic community, or completely destroy it. Compound nouns with a somatic component, on the one hand, are a manifestation of anthropocentrism in the language, on the other hand they allow to critically look at the environment and are used in modern media texts as a powerful weapon to strengthen or destroy the image. CNSCs make the optimal pragmatic impact on reader and form of a positive or negative attitude to certain events.

The article elucidates the semantic features of reinterpreted compound nouns with a somatic component in the German language, namely the metaphorical and metaphonymic transferences within the development of their polysemy, the formation of manipulative influence achieved by authors of media messages with such tokens. The source of empirical

material are publications dedicated to Donald Trump (2016–2021). The research is based on classical methods of lexical semantics research (component, contextual analysis), structural method (transformational analysis, analysis by direct components), pragmalinguistic analysis. The obtained results are generalized using elements of quantitative analysis. It determines the latest approaches to the formation of the ecological language environment within the ecolinguistic paradigm. The studied CNSCs (both established and completely innovative) are accordingly considered as an element of the formation of a positive or negative language environment in the media space. Because of active use in the new dimension of mass communication, this ancient layer of vocabulary receives new vectors of semantic development and becomes a typical phenomenon of German lexical renewal as long as a manifestation of semantic innovativeness of speech.

Key words: compound noun, somatic component, metaphor, metaphonymy, mass media, semantics, pragmatic effect.

Постановка проблеми. Незважаючи на той факт, що іменникові композити як засіб поповнення словникового складу мови (також у межах семантичної деривації на базі метафори) уже були предметом різноаспектних лінгвістичних досліджень (Materynska, 2019 (1); Materynska, 2019 (2); Materynska, 2012; Drewer, 2003; Rolf, 2005; Lakoff, 1998), їх семантика, функціонування та прагматичний вплив у німецькомовних мас-медіа залишалися поза увагою лінгвістів, що зумовлює актуальність і новизну цього дослідження. На противагу стереотипу про іменникові композити із соматичним компонентом (далі – ІКСК), які традиційно вважають «архаїзованими» й «застарілими» лексичними одиницями, притаманними «словникової» мові, це дослідження потрактує ІКСК як важливий стилістичний засіб, що може утворюватися відповідно до нових тенденцій словотвору та комунікативних цілей автора тексту, набувати нового значення в контексті, тобто належать до динамічної лексики німецької мови. Відповідно, ці лексичні одиниці відіграють важливу роль у створенні емоційного тла мас-медійних публікацій, є інструментом маніпулятивного впливу на читача з метою формування його думки, створення конкретного позитивного чи негативного екологічного середовища в певній лінгвостільності.

У період з 2016 по 2021 роки увага мас-медіа в різних країнах світу була прикута до колишнього президента США й відомого підприємця Дональда Трампа та його родини. Досліджені ІКСК використовувалися в медійних публікаціях не тільки з метою дискредитації його опонентів у передвиборчій кампанії, а й для побудови власного позитивного іміджу. У період послаблення його політичного впливу, навпаки, – з метою викриття його як політичного діяча. Яскраві та емоційно насичені публікації, присвячені Дональду Трампу, є одним із вдалих прикладів для демонстрації семантичного та прагматичного потенціалу ІКСК.

Аналіз досліджень. Теоретичне підґрунтя дослідження становлять лінгвістичні праці, які висвітлюють антропоморфну метафору й антропоцентричну модель світосприйняття (Borys/Materynska, 2020; Materynska, 2019 (1);

Materynska, 2019 (2); Materynska, 2012), а також праці, присвячені метафтонімії (Goossens, 2003) і класифікації метафоричних переносів (Drewer, 2003; Rolf, 2005; Lakoff, 1998), мас-медійним текстам (Burger, 2014).

Мета статті – дослідити семантику переосмислених іменникових композитів із соматичним компонентом у німецьких мас-медійних текстах, описати особливості їх функціонування та визначити прагматичний вплив на читача.

Емпіричний матеріал дослідження становить 151 мікроконтекст (за період із 2016 по 2021 роки), який дібрано з корпусу німецькомовних текстів Інституту німецької мови (IDS) м. Мангейма COSMAS II (DeReKo-2018-II) (COSMAS II, 2018), а також мас-медійних видань, що дало змогу встановити особливості функціонування переосмислених ІКСК у мас-медійних публікаціях.

Дослідження базується на таких методах лінгвістичного аналізу, як метод компонентного аналізу для дослідження семантики ІКСК; аналіз за безпосередніми складниками і трансформаційний метод, що дали змогу визначити структурні моделі досліджених ІКСК та здійснити їх структурно-семантичну класифікацію. Функціонування ІКСК у мас-медійних текстах досліджено за допомогою лінгвопрагматичного, контекстуального аналізу, залучено елементи методу кількісного аналізу для верифікації результатів дослідження.

Виклад основного матеріалу. На тлі глобалізаційних процесів США стали все більш популярною країною, яка задає не лише тенденції світової моди, а й моделі поведінки та погляди на життя людей. Неабияку увагу здобув, зокрема, політик і відомий бізнесмен Дональд Трамп під час (і після) своєї каденції, що, у свою чергу, зафіксовано в багатьох мас-медійних текстах за допомогою метафор, які є невід’ємною частиною людського мислення (Lakoff, 1998: 11) і мовлення.

Досліджені лексичні одиниці, ІКСК, які утворено на базі метафоричних перенесень, можна поділити на такі семантичні групи (див. рис. 1).

До першої групи ІКСК, які утворилися на базі метафоричного перенесення за подібністю дії, належать 30% (46 ІКСК) з-поміж досліджених лексичних одиниць. Наприклад, у підза-

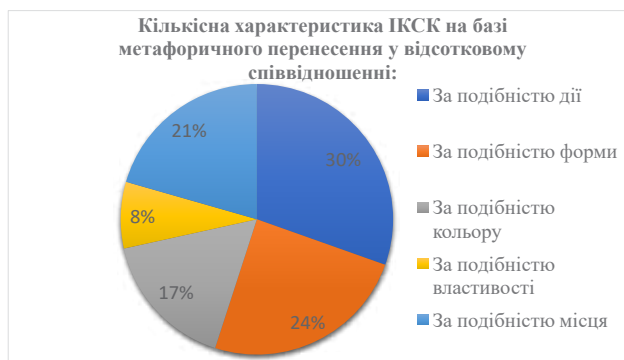

Рис. 1. Кількісна характеристика ІКСК на базі метафоричного перенесення у відсотковому співвідношенні

головку газети *Berliner Zeitung* зазначено: “*Die Frage, wann und wie die USA wieder zur Normalität zurückkehren könnten, macht US-Präsident Donald Trump Kopfzerbrechen*” (укр. Питання про те, коли і як США можуть нормалізуватися, викликає занепокоєння в президента США Дональда Трампа.) (*Berliner Zeitung*, 11.04.2020). У зв’язку з пандемією Covid-19 ритм життя в США (як і в більшості інших країн світу) змінився. Колишньому президенту Дональду Трампу поставили питання, коли життя в США знову нормалізується. Другий компонент ІКСК *Kopfzerbrechen* ‘головоломка’ (букв. нім. *Kopf* ‘голова’, *zerbrechen* ‘ламати; бити; розбити’) указує на метафоричне перенесення за подібністю дії «розбивати, ламати» до намагання досягнути ситуацію, тобто соматичний компонент «голова» змальовується як щось крихке, що можна розбити, немов скло. Автор підкреслює важкість завдання, що постало перед Дональдом Трампом, який, у свою чергу, називає ситуацію «найбільш важким завданням свого життя» (*Berliner Zeitung*, 11.04.2020).

До групи ІКСК, утворених за рахунок метафоричних перенесень за подібністю форми, належать 24% (37 ІКСК), за подібністю кольору – 17% (25 ІКСК) з-поміж досліджених одиниць. Деякі ІКСК можуть існувати в одному й тому ж мікроконтексті. Наприклад, у німецькій газеті *Spiegel* зафіксовано контекст: “*Ivanka Trump ist Daddy's Girl – sie hat die Macht, ihren Vater zum Krieg zu bewegen. Ihr Mann Jared Kushner ist ein Immobilienmagnat mit Waschbrettbauch und Milchgesicht. Wie tickt das Paar?*” (укр. Іванка Трамп – татова донечка – має силу змусити батька розпочати війну. Її чоловік Джаред Кушнер є магнатом нерухомості з накачаним черевним пресом і ніжною білою шкірою. Як пасує пара?) (*Spiegel*, 16.04.2017). Автор статті описує зовнішній вигляд Джареда Кушнера, першого радника президента Дональда Трампа,

за допомогою ІКСК *Waschbrettbauch* ‘накачаний черевний прес’ (букв. нім. *Waschbrett* ‘пральна дошка’, *Bauch* ‘живіт’), де детермінативний компонент є переосмисленим і вказує на метафоричне перенесення від матеріального об’єкта на людину за подібністю форми – плоский живіт.

Перший компонент ІКСК *Milchgesicht* ‘молодик; особа з ніжною білою шкірою’ (букв. нім. *Milch* ‘молоко’, *Gesicht* ‘обличчя’) містить метафоричне перенесення за подібністю кольору – білий як молоко. За допомогою ІКСК автор статті компактно й барвисто описує Джареда Кушнера, використовуючи лексеми з позитивною конотацією, водночас указує на витонченість і підкреслену доглянутість його іміджу.

До групи ІКСК, утворених на підставі метафоричного перенесення за подібністю локалізації, належать 21% (31 ІКСК). Наприклад, у німецькій газеті *Spiegel* виявлено ІКСК *Handlanger*: “*Mittlerweile distanzierte sich selbst Justizminister Bill Barr, einer der treuesten Handlanger Trumps, noch eben schnell, bevor er zu Weihnachten vorzeitig das Weite suchte, um das noch dräuende Drama seinem Vize Jeff Rosen zu überlassen*” (укр. Тим часом навіть генеральний прокурор Білл Барр, один із найвідданіших поплічників Трампа, швидко дистанціювався перед тим, як відправитися в різдвяну відпустку, щоб залишити все ще загрозливу драму своєму заступнику Джеффу Розену) (*Spiegel*, 23.12.2020). Намагаючись усіма силами втриматися на посаді президента США, Дональд Трамп вважає, що жодна з теорій змови не є занадто абсурдною й жоден акт диверсії не є занадто радикальним. Так, Д. Трамп стверджував, що президент Венесуели Уго Чавес, який помер у 2013 році, маніпулював президентськими виборами 2020 року. Для підсилення настрою трагічності в цій ситуації автор наводить порівняння, що на тлі таких подій більшість поплічників Дональда Трампа дистанціювалися від нього, немов «тікаючи з Титаніка».

Перший компонент ІКСК *Handlanger* ‘поплічник; прислужник’ (букв. нім. *Hand* ‘рука’, *lang* ‘довгий’) указує на метафоричне перенесення за подібністю розташування в просторі, тобто мова йде про людину, яка знаходиться «на довжині руки», а саме тісно спілкується із суб’єктом. Відтак утворюється значення ‘найближча довірена особа, поплічник’.

У межах досліджених ІКСК також зафіксовано випадки метафтонімії, тобто комбінації метафори й метонімії (Goossens, 2003: 349–377). Наприклад, у німецькомовній газеті *Spiegel* зазначено: “*42 Jahre später sieht Speier – die seit 2008 selbst*

im US-Kongress sitzt – Ähnlichkeiten zwischen Jim Jones und Donald Trump, zwischen Jonestown und Trumpworld. 'Die Parallelen sind ziemlich klar', sagte sie der Website "Daily Beast". *Personenkult, Gehirnwäsche, Endzeitfantasien: Trump tue 'das Gleiche'*" (укр. 42 роки потому Шпайер, яка з 2008 року працює в Конгресі США, бачить подібність між Джимом Джонсом і Дональдом Трампом, між Джонс-містом і Трамп-світом. «Паралелі досить чіткі», – сказала вона веб-сайту Daily Beast. Культ особистості, промивання мізків, апокаліптичні фантазії: Трамп робить «те саме») (Spiegel, 23.12.2020). Автор статті наводить цитати американського політика й демократа Джейкі Шпайер, яка в 1978 році, прикинувшись мертвою, пережила масове вбивство під керівництвом Джима Джонса, засновника тоталітарної секти «Храм Народів». У ІКСК *Gehirnwäsche* 'промивання мізків; ідеологічна обробка' (букв. нім. *Gehirn* 'мозок', *Wäsche* 'прання; промивання'), соматичний компонент «мозок» указують на метонімічне перенесення, а саме синекдоху типу *pars pro toto* (Skirl, 2013: с. 15). У мотиваційній основі присутній метафоричне перенесення за подібністю дії «промивання». Соматизм «мозок» розглядається як матеріальний об'єкт, якому властиво «забруднитися» (думками, ідеологіями) і який можна «промити». Відповідно до уявлень «наївної анатомії» (Materynska, 2019: 259), соматизм «мозок» є символом інтелектуальної діяльності людини, тобто якщо «мозок промивають», то насправді здійснюється маніпулятивний вплив на людину. Отже, колишній президент США Дональд Трамп не тільки створив «свій світ», а й здійснював маніпулятивний вплив на жителів країни.

Серед досліджених лексичних одиниць також наявні ІКСК, утворені за допомогою метафоричного перенесення за подібністю певної властивості зіставляваних об'єктів (8% ІКСК). Наприклад, у німецькій газеті зафіксовано такий випадок метафтонімії: нім. *Feuerkopf*: "Brasilien hätte die Wahl zwischen einem gemäßigten Sozialdemokraten und einem rechtspopulistischen **Feuerkopf**" (укр. Бразилія мала б вибір між поміркованим соціал-демократом і правопопулістською запальною людиною) (Spiegel, 08.09.2018). Автор порівнює правопопулістського кандидата в президенти Бразилії Жаїр Болсонару з Дональдом Трампом, називаючи політика «бразильським Трампом». Обидва політики не були фаворитами більшості виборців, але, не зважаючи на це, усе одно виграли.

Перший компонент ІКСК *Feuerkopf* 'запальна людина' (букв. нім. *Feuer* 'вогонь', *Kopf* 'голова') указує на метафоричне перенесення за подібністю

певної властивості, у цьому випадку риси характеру, а саме *вогонь* має властивість горіти і спалювати речі, так само людина може мати запальний характер і приймати імпульсивні рішення. Мотиваційна основа цього ІКСК містить водночас ознаки метонімічного перенесення з найменування частини на позначення цілого, тобто із соматизму «голова» на позначення людини загалом.

Висновки. Досліджені ІКСК використовуються в німецькомовних мас-медійних текстах з метою емоційного забарвлення повідомлення. У мас-медійних повідомленнях про Дональда Трампа ІКСК використовуються на позначення зовнішнього вигляду Дональда Трампа або його близького оточення; позначення характеру людини; найменування здібностей; її дій.

У межах досліджених ІКСК зафіксовано такі моделі метафоричних перенесень: за подібністю дії (30% ІКСК), форми (24% ІКСК), кольору (17% ІКСК), за подібністю певної властивості (8% ІКСК), а також за подібністю місця (локалізації) (21% ІКСК). Підставою для мотивації переконаних ІКСК можуть також бути метафтонімічні перенесення, тобто комбінації метафори й метонімії. Саме за допомогою метафоричного й метафтонімічних перенесень автор створює асоціативний зв'язок за аналогією з об'єктами навколишнього світу й водночас указує на суміжні відношення між ними. У результаті цього повідомлення набуває більшої образності.

Досліджені ІКСК можна поділити на такі групи за об'єктом обговорення: 1. ІКСК, що характеризують внутрішню політику Дональда Трампа; 2. ІКСК на позначення Дональда Трампа в ролі бізнесмена та відомої особистості; 3. ІКСК на позначення родичів Дональда Трампа; 4. ІКСК, що описують політичну діяльність, оточення й опонентів Дональда Трампа, зіставляють його з політичними діячами інших країн, історичними й фантастичними персонажами.

За допомогою таких ІКСК автори статей досягають значного прагматичного впливу на читачів, створюючи позитивне (підвищення іміджу Джареда Кушнера) чи негативне мовне середовище (зниження іміджу Дональда Трампа). Серед досліджених лексичних одиниць 72% мають негативну конотацію (ІКСК, що слугують для найменування Дональда Трампа як політичного діяча; бізнесмена й відомої особистості; порівняння Дональда Трампа з іншими політичними діячами й історичними персонажами), 28% досліджених ІКСК характеризуються позитивною конотацією (ІКСК на позначення родини Дональда Трампа; його оточення й опонентів).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Borys D., Materynska, O. Poreionymic backronyms: Ambit, formation, and diversity. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow*. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava. Trnava : University of SS Cyril and Methodius in Trnava. 2020. Vol. 5. Issue 2. P. 2–52. Web of Science (Core Collection). URL: https://lartis.sk/wp-content/uploads/2020/11/BorysMaterynska_Issue-2_2020.pdf.
2. Burger H., Luginbühl M. *Mediensprache*. Berlin, Boston : Walter de Gruyter. 4., neu bearbeitete und erweiterte Auflage, 2014, 532 S.
3. Drewer P. Die kognitive Metapher als Werkzeug des Denkens. Zur Rolle der Analogie bei der Gewinnung und Vermittlung wissenschaftlicher Erkenntnisse, Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2003. 422 S.
4. Goossens, L. Metaphonymy: the interaction of metaphor and metonymy in expressions for linguistic action. *Dirven R., Pörings R. (Eds.) Metaphor and metonymy in comparison and contrast*. Berlin, New-York, Mouton de Gruyter, 2003. P. 349–377.
5. Lakoff G. *Leben im Metaphern: Konstruktion und Gebrauch von Sprachbildern*, aus Amer. übers. von A. Hildebrand, 1. Aufl., Heidelberg : Carl-Auer-Systeme, 1998. 272 S.
6. Materynska O. Das anthropomorphe Bild des Krieges in den Deutschen und Ukrainischen Massenmedien. *Lingua Montenegrina*. 2019. Vol. 24. P. 153–167. Web of Science (Core Collection).
7. Materynska O. *Typologie der Körperteilbenennungen*. [Andrzej Kałny, Katarzyna Lukas, Czesława Schatte (Hrsg.)]. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New-York, Oxford, Warszawa, Wien : Peter Lang. 2012. 246 S. URL: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-02275-9>.
8. Materynska O. Semantic relation of meronymy in languages of different structure (case study of semantics of body part names). *Advanced Education*. Kyiv : National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute”, 2019. № 12. P. 256–264.
9. Rolf E. *Metapherntheorien. Typologie. Darstellung. Bibliographie*. Berlin, New-York : Walter de Gruyter, 2005. 305 S.
10. COSMAS II (DeReKo-2018-II) Mannheim. URL: <http://www1.ids-mannheim.de/kl/projekte/korpora.html>.
11. Spiegel, Trumps Manöver gefährden die US-Demokratie, 23.12.2020. URL: <https://www.spiegel.de/politik/ausland/donald-trump-machtmanoever-gefaehrden-die-us-demokratie-a-4ea3b00a-f1e5-4527-a1c5-6583dbf5a75d>.
12. Berliner Zeitung. “Mit Abstand die grösste Entscheidung meines Lebens”. 11.04.2020. URL: <https://www.bernerzeitung.ch/mit-abstand-die-groesste-entscheidung-meines-lebens-904027807966>.
13. Spiegel, Die Prinzinge im Hause Trump. 16.04.2017. URL: <https://www.spiegel.de/spiegel/ivanka-trump-und-jared-kushner-die-prinzinge-im-hause-trump-a-1143410.html>.
14. Spiegel, Brasiliens Tropic-Trump hofft auf Mitleidseffekt. 08.09.2018. URL: <https://www.spiegel.de/politik/ausland/brasilien-jair-bolsonaro-koennte-von-messerangriff-profitieren-praesidentschaftswahl-a-1227161.html>.

REFERENCES

1. Borys, D. & Materynska, O. Poreionymic backronyms: Ambit, formation, and diversity. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow*. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava. Trnava : University of SS Cyril and Methodius in Trnava. 2020. Vol. 5. Issue 2. pp. 2–52. 35 Web of Science (Core Collection). [in English]. https://lartis.sk/wp-content/uploads/2020/11/BorysMaterynska_Issue-2_2020.pdf.
2. Burger, H., Luginbühl M. *Mediensprache*. [Media language]. Berlin, Boston: Walter de Gruyter. 4., neu bearbeitete und erweiterte Auflage, 2014, 532 p. [in German].
3. Drewer, P. *Die kognitive Metapher als Werkzeug des Denkens*. Zur Rolle der Analogie bei der Gewinnung und Vermittlung wissenschaftlicher Erkenntnisse [The cognitive metaphor as a tool for thinking. On the role of analogy in generating and conveying scientific knowledge]. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2003, 422 p. [in German].
4. Goossens, L. Metaphonymy: the interaction of metaphor and metonymy in expressions for linguistic action. In: R. Dirven, R. Pörings (Eds.), *Metaphor and metonymy in comparison and contrast*, Berlin, New-York, Mouton de Gruyter, 2003, pp. 349–377 [in English].
5. Lakoff, G. *Leben in Metaphern: Konstruktion und Gebrauch von Sprachbildern* [Life in Metaphors: Construction and Use of Language Images], aus Amer. trans. by A. Hildebrand, 1. edition, Heidelberg: Carl-Auer-Systeme, 1998, 272 p. [in German].
6. Materynska O. Das anthropomorphe Bild des Krieges in den Deutschen und Ukrainischen Massenmedien [The anthropomorphic image of war in the German and Ukrainian mass media]. *Lingua Montenegrina*. 2019. Vol. 24. pp. 153–167. Web of Science (Core Collection) [in German].
7. Materynska O. *Typologie der Körperteilbenennungen* [Body part names typology]. [Andrzej Kałny, Katarzyna Lukas, Czesława Schatte (Hrsg.)]. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New-York, Oxford, Warszawa, Wien : Peter Lang. 2012. 246 p. [in German]. DOI: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-02275-9>.
8. Materynska, O. Semantic relation of meronymy in languages of different structure (case study of semantics of body part names). *Advanced Education*. Kyiv: National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute". 2019. No. 12. pp. 256–264 [in English]. DOI: 10.20535/2410-8286.154883 (Web of Science).
9. Rolf E. *Metapherntheorien. Typologie. Darstellung. Bibliographie*. [Metaphor theories. Typology. Presentation. bibliography]. Berlin, New-York : Walter de Gruyter. 2005. 305 p. [in German].
10. COSMAS II (DeReKo-2018-II) Mannheim, Online: <http://www1.ids-mannheim.de/kl/projekte/korpora.html>.
11. Spiegel, Trumps Manöver gefährden die US-Demokratie, 23.12.2020, Online: <https://www.spiegel.de/politik/ausland/donald-trump-machtmanoever-gefaehrden-die-us-demokratie-a-4ea3b00a-f1e5-4527-a1c5-6583dbf5a75d>.

12. Berliner Zeitung, «Mit Abstand die grösste Entscheidung meines Lebens», 11.04.2020, Online: <https://www.bernerzeitung.ch/mit-abstand-die-groesste-entscheidung-meines-lebens-904027807966>.

13. Spiegel, Die Prinzlinge im Hause Trump, 16.04.2017, Online: <https://www.spiegel.de/spiegel/ivanka-trump-und-jared-kushner-die-prinzlinge-im-hause-trump-a-1143410.html>.

14. Spiegel, Brasiliens Tropen-Trump hofft auf Mitleidseffekt, 08.09.2018, Online: <https://www.spiegel.de/politik/ausland/brasilien-jair-bolsonaro-koennte-von-messerangriff-profitieren-praesidentschaftswahl-a-1227161.html>.